

KÚRIA

Bhar.I.495/2013/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év június hó 25. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt **a vádlott** ellen indított büntetőügyben a másodfellebbezést elbírálva a Győri Ítéltábla Bf.30/2011/5. számú ítéletét megváltoztatja,

a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét 2 (kettő) évre mérsékli,

a vádlottat előzetes mentesítésben részesíti,
és a vagyonelkobzást mellőzi.

Egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a vádlottat a harmadfokú eljárásban felmerült 12.000 (tizenkétezer) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a 2010. szeptember 9. napján kelt B.16/2008/129. számú ítéletében bűnösnek mondta ki a vádlottat 13 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntettében - melyből 1 rb. kísérlet

-; 3 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntetében - melyből 1 rb. kísérlet
-; 6 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerinti csalás vétségében; 41 rb., a Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja szerinti közokirat-hamisítás büntetében, melyből 18 rb. kísérlet; valamint 11 rb., a Btk. 276. § szerinti magánokirat-hamisítás vétségében.

Ezért halmazati büntetésül egy év hat hónapi börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását két évi próbaidőre felfüggesztette; a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette, és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

Emellett a vádlottat a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontja szerinti csalás vétségének vádja alól felmentette.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a vagyon elleni cselekmények üzletszerűen elkövetettkénti minősítése és a büntetés súlyosítása, a vádlott és védője pedig a vádlott felmentése érdekében fellebbezést jelentettek be.

A bejelentett fellebbezésekre tekintettel a Győri Ítéltábla az első fokú határozatot felülbírált, és a 2013. január 31. napján kelt Bf.30/2011/5. számú ítéletével és azt megváltoztatva a 13 rb., a Btk. 318. § (5) bekezdés a) pontja szerint minősített cselekményt a (6) bekezdés a) pontja, a 3 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősített cselekményt az (5) bekezdés b) pontja, a 6 rb., a Btk. 318. § (1) bekezdésbe ütköző és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősített cselekményt a (4) bekezdés b) pontja szerint minősítette;

a szabadságvesztést két évre, a felfüggesztés próbaidejét négy évre súlyosította,

emellett 6 962 940 forint összegű vagyonekobzást rendelt el a vádlottal szemben,

az előzetes mentesítésre és a felmentésre vonatkozó rendelkezést mellőzte,

egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítélete ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést a vádlott javára, a vagyon elleni bűncselekmények

üzletszerűen elkövetettkénti minősítése miatt.

A Legfőbb Ügyészség a fellebbezéseket nem találta alaposnak. Álláspontja szerint ugyan az irányadó tényállás kisebb mértékben megalapozatlan, a megalapozatlanság azonban az iratok alapján kiküszöbölhető. Ezért indítványozta a tényállás 6., 7/a., és 7/b. pontjának helyesbítését, illetve kiegészítését. Helytállónak találta a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy a vádlott által elkövetett vagyon elleni cselekmények üzletszerűen elkövetettnek is minősülnek, és indokoltnak tartotta azt is, hogy az ítélet tábla súlyosította az első fokú bíróság által kiszabott büntetést.

Törvénysértőnek találta azonban a vagyonek kobzás alkalmazását, mivel az eljáró bíróságok nem állapították meg, hogy a vádlott a jogtalan értékesítésből származó bevételt eltulajdonította, vagy azzal sajátjaként rendelkezett, és így azzal vagyona bűnös úton gyarapodott volna.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria az ítélet tábla határozatát megváltoztatva a vagyonek kobzásra vonatkozó rendelkezést mellőzze, egyebekben azonban azt hagyja helyben. (BF.614/2013.)

A nyilvános ülésen fellebbezését a védő annyiban módosította, hogy elsősorban a vádlott felmentését, másodsorban a vagyon elleni bűncselekmények üzletszerűen elkövetettkénti minősítésének mellőzését kérte.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az első fokú bíróság ugyan a tanú írásbeli vallomásának bizonyítékkénti figyelembe vétele során eljárási szabályt sértett, azonban ezt a vallomást a bizonyítékok köréből a másodfokú bíróság mellőzte és ezzel a szabálysértést kiküszöbölte; egyebekben azonban mind az első-, mind a másodfokú bíróság maradéktalanul betartotta az eljárási törvény rendelkezéseit.

A másodfokú bíróság az első fokú bíróság által megállapított tényállást részben megalapozatlannak találta, ezért azt a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján eljárva az iratok tartalma alapján részben kiegészítette, részben helyesbítette, illetve a tényállásból egyes részeket mellőzött.

A tényállás helyesbítése és kiegészítése helytálló volt.

Tévedett azonban az ítélet tábla, amikor az első fokú ítéleti tényállásból mellőzte annak a másodfokú határozat 7. oldalának negyedik bekezdésében megjelölt részeit.

Ezek közül az első fokú ítélet 4. oldalán rögzítettek azokat a jogszabályi előírásokat tartalmazzák, amelyekre figyelemmel a bíróság levonta azt a következtetést, hogy nem tartoztak a felszámolás alatt álló gazdasági társaságok vagyonához a vád tárgyává tett és a vádlott által értékesített földterületek; így egyértelműen szükséges volt a rögzítésük a tényállásban ahhoz, hogy abból a bíróság részint a vádlott tudattartamára, részint a bűnösségére következtetést vonhasson le.

A továbbiak pedig ugyancsak tények, amelyek elengedhetetlenek voltak ahhoz, hogy a bíróság részint a vagyon elleni, részint a közbizalom elleni cselekményeket megfelelően minősítse. Ezen tények nélkül a tényállás hiányos lenne; így a másodfokú határozatnak az azok mellőzésére vonatkozó rendelkezésével ellentétesen ezek a tények is az első fokú ítélet tényállásának részei.

Ezen túl a másodfokú bíróság ítéletében szerepel több, az ügy megítélése szempontjából releváns tény, azonban csak akként, hogy azok "tényként állapíthatók meg". Ezek nagyobb része azonban nem csupán megállapítható, hanem a tényállás teljességéhez feltétlenül szükséges tény, ezért ezek közül a Kúria a másodfokú ítélet 9. oldalának harmadik bekezdésében, a negyedik bekezdés első mondatában, valamint a 10. oldal második bekezdésében rögzítetteket is a tényállás részének tekinti.

A tényállás kis mértékben emellett is hiányos, illetve pontatlan.

Ezért a Be. 388. § (2) bekezdése alapján eljárva a Kúria ezt kiküszöbölve az iratok alapján, illetve a megállapított tényekből további tényre levont következtetéssel - részben a Legfőbb Ügyészség indítványában foglaltakkal egyezően - az alábbiak szerint kiegészíti, illetve helyesbíti:

- Az első fokú ítélet 6. oldalának alulról a tizenegyedik sorában kezdődő mondatot mellőzi, helyette megállapítja a következőket:
A 0269/10. helyrajzi számú földrészlet három személy, a 0269/11. helyrajzi számú földterület öt személy osztatlan közös tulajdonába került.

- Az első fokú ítélet 10. oldalán az alulról a harmadik bekezdést azzal egészíti ki, hogy az abban felsorolt ingatlanok kapcsán az ingatlan-nyilvántartásba a földkiadás iránti bejegyzési kérelmeket széljegyként a haszonbérleti szerződéseknek a földhivatalba történt benyújtását megelőzően, 2005. május 31. napján jegyezték be.

- A lefolytatott bizonyítás alapján nem lehetett kétséget kizáró módon arra következtetni, hogy a vádlott a jogtalan értékesítésekből származó bevételt eltulajdonította.

A fenti kiegészítésekkel, illetve helyesbítéssel az első fokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által is kiegészített, illetve helyesbített, a bizonyítékok indokolt mérlegelésén alapuló tényállás összhangban áll az iratok tartalmával, téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, és teljes mértékben megalapozott.

Ezért ezt a tényállást a Kúria - a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel - a harmadfokú eljárásban irányadónak tekintette.

Az irányadó tényállás szerint a vádlott már a felszámolási eljárás megindításakor tisztában volt azzal, hogy mely területek képezték ténylegesen a felszámolás alatt álló termelőszövetkezetek tulajdonát; így egyenes szándékkal és jogtalan haszonszerzési célzat mellett követte el a terhére megállapított vagyon elleni bűncselekményeket. Erre figyelemmel helytálló az eljáró bíróságoknak a vádlott bűnösségére levont következtetése, és a cselekmények csalásként, illetve közokirat- és magánokirat-hamisításkénti értékelése is.

Az eljárás során azt nem lehetett megállapítani, hogy a jogtalanul szerzett haszon ténylegesen a vádlott vagy a felszámolás alatt álló gazdasági társaságok vagyonát gyarapította-e, annál is inkább, mert az értékesítésből befolyó bevételre vonatkozóan sikkasztás bűncselekménye miatt a vádlott ellen az ügyész nem emelt vádat, így erre vonatkozóan bizonyítás lefolytatásának nem volt helye. Azonban a következetes bírói gyakorlat szerint üzletszerű annak az elkövetőnek a cselekménye, aki a munkakörét/megbízatását felhasználva csalás elkövetése révén akár a saját, akár más személy (akár természetes személy, akár gazdasági társaság, jogi személy) részére törekszik rendszeres anyagi hasznot biztosítani. (Ezzel azonos álláspontot képvisel a Legfelsőbb Bíróság Határozatainak Hivatalos Gyűjteményében 1678. szám alatt közzétett elvi határozat, és a BH 2012/146. szám alatt közzétett eseti döntés is.)

Emellett az üzletszerűség megállapításánál nem a rövid időközönkénti elkövetésnek van jelentősége, hanem a rendszerességnek.

Így helytállóan jutott az ítéletábra arra a következtetésre, hogy a vádlott a csalási cselekményeket rendszeres haszonszerzésre törekedve, azaz üzletszerűen követte el.

Erre figyelemmel helyesen mellőzte a felmentő rendelkezést is az első fokú bíróság által szabálysértésnek minősített cselekmény kapcsán, miután az az üzletszerű elkövetésre tekintettel immár nem szabálysértésnek, hanem bűncselekménynek minősül.

(Ennek kapcsán megjegyzi a Kúria azonban a következőket: amennyiben a bíróság arra a következtetésre jut, hogy a vád tárgyává tett cselekmény nem bűncselekmény, hanem szabálysértés, és felmentő rendelkezést hozva azt elbírálja, a szabálysértés elévülésére nem elegendő az indokolásban utalni; az elévülésre tekintettel ilyenkor a Szabs.tv. rendelkezéseinek alkalmazásával a szabálysértési eljárás megszüntetéséről is rendelkeznie kell az ítélet rendelkező részében.)

Ekként törvényes a másodfokú határozatban a csalási cselekmények minősítése.

Ugyancsak helytálló a közbizalom elleni cselekmények minősítése.

Nem megalapozott a vádlottnak és a védőnek a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezése sem.

Az eljárt bíróságok a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket feltárták. Ennek során a büntetés mértékének meghatározásánál kellő súlyt kapott az igen nagy mértékű időmúlás.

Emellett azonban arra is tekintettel, hogy a hetvenedik évében járó vádlott korábban soha nem került összeütközésbe a törvénnyel, a Kúria a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét eltúlzottnak találta, ezért azt két évre mérsékelte.

Ugyanezen okokra figyelemmel a 2005 óta büntetőeljárás hatálya alatt álló vádlottat érdemesnek találta az előzetes mentesítésre, ezért a Btk. 104. § (1) bekezdésének alkalmazásával őt előzetes mentesítésben is részesítette.

Tévedett az ítéletábrá, amikor a vádlottal szemben vagyonekobzást alkalmazott.

A Btk. 77/B. § (1) bekezdés a) pontja szerint vagyonekobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyona, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett, a (2) bekezdés szerint pedig a

vagyonekhozást el kell rendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyoni is, amellyel más gazdagodott. Ugyanezen bekezdés szerint azonban akkor, ha gazdálkodó szervezet gazdagodott ilyen vagyonnal, a vagyonekhozást vele szemben kell elrendelni.

Ahogy azt ítéletében az ítéltábla sem vitatta, és a Kúria pedig tényként megállapította: az, hogy a jogellenes értékesítésekből származó bevétellel a vádlott gazdagodott volna, az eljárás során nem nyert bizonyítást.

Így vele szemben vagyonekhozás alkalmazásának nincs helye, ezért azt törvénysértően rendelte el az ítéltábla a vádlottal szemben.

Miután azt sem lehetett kétséget kizáróan bizonyított tényként megállapítani, hogy a vagyongyarapodás a felszámolás alatt álló gazdasági társaságoknál következett be, velük szemben sincs helye az intézkedés alkalmazásának.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a megtámadott határozatot a a Be. 398. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaidejét mérsékelte, a vádlottat előzetes mentesítésben részesítette és mellőzte vele szemben a vagyonekhozás alkalmazását.

Egyebekben azonban a másodfokú ítéletet a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

A Be. 385. §-ára és 381. § (1) bekezdésére figyelemmel a 338. § (1) bekezdése alapján kötelezte a vádlottat a harmadfokú eljárásban felmerült bünygi költség viselésére.

A fellebbezés kizártságára vonatkozó rendelkezés a Be. 3. § (4) bekezdésén, a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó rendelkezés pedig a Be. 416. § (4) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. június 25.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k.
előadó bíró, Dr. Csák Zsolt s. k. bíró

A Győri Ítéltábla Bf.30/2011/5. számú ítélete a Kúria Bhar.I.495/2013/5. számú ítéletében írt változtatással 2013. év június hó 25. napjával kezdődő hatállyal jogerős és fel nem függesztett részében végrehajtható.

Budapest, 2013. június 25.

Dr. Mészár Róza s. k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelélül:

AIné írnok